

Προσεκτικά και όχι φοβικά βήματα

■ **ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ** μέσα στο 2024 σχεδιάζουν Αθήνα και Αγκυρα, ενώ εξακολουθούν να διατηρούνται σε ήπιο πλαίσιο οι καθημερινές διμερείς σχέσεις των τελευταίων μηνών (μετά τις τρεις συναντήσεις των δυο ηγετών σε Βίλνιους, Νέα Υόρκη και Αθήνα). Η εμπλοκή της Τουρκίας σε αρκετά περιφερειακά/υποπεριφερειακά μέτωπα, όπως η Μέση Ανατολή, η Λιβύη, ο νότιος Καύκασος, το αφρικανικό Σαχέλ (Μάλι), αλλά κυρίως οι διμερείς σχέσεις με τους Αμερικανούς (εξοπλιστικά, ΡΚΚ/Συρία κ.ά.) κυριαρχούν και θα κυριαρχούν στην ατζέντα της διπλωματικής κινητικότητας του Ερντογάν. Τους τελευταίους μήνες (με εξαίρεση σειρά τοπικών προκλητικών ενεργειών σε βάρος της UNFICYP στην περιοχή της «πράσινης γραμ-

© Δρ Αθανάσιος
Ε. Δρούγος
Διεθνολόγος -
γεωστρατηγικός αναλυτής

μή» στην Κύπρο - Πύλα, Άγιος Δομέτιος κ.λπ.) η Τουρκία (συγκριτικά με το πρόσφατο παρελθόν) εμφανίζεται πιο συγκρατημένη, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι έχει παραιτηθεί ορισμένων διαχρονικών στόχων της.

Λόγω της συνέχισης, μέσα στο 2024, των πολέμων στην ευρύτερη γειτονιά μας (και ειδικά της ουκρανορωσικής πολεμικής σύγκρουσης, η οποία θα χειροτερεύσει ακόμα πιο πολύ), αλλά και του πολέμου στη Γάζα (που ενδέχεται να επεκταθεί), η Αγκυρα θα επικεντρωθεί σε μεγάλο βαθμό σε αυτούς, αφού στο ιδιαίτερα ασταθές τόξο από τη Μαύρη Θάλασσα μέχρι τον Κόλπο του Αντεν/Ερυθρά Θάλασσα επιδιώκει να έχει ρόλο σε πολιτικοστρατηγικά ζητήματα. Σε ό,τι αφορά τις σχέσεις της με το NATO, η αριθμητική ενδυνάμωση της KFOR στο Κόσοβο (με την αποστολή δύναμης εκεί) αλλά και αεροσκαφών της στις αποστολές εναέριας περιπολίας της Ατλαντικής Συμμαχίας στη Βαλτική λογικά θα την εμφανίζουν -παρά τις ισχυρές και επίμο-

νες «ματιές» και φλερτ προς τη Μόσχα- να διατηρεί τους δεσμούς της με τη δυτική Συμμαχία. Μόλις θα ξεπεραστεί (λίαν προσεχώς) το τυπικό θέμα της αποδοχής της Σουηδίας στο NATO (αφού η Στοκχόλμη συμμετέχει σε όλα τα όργανα του Ευρωατλαντισμού), πληροφορίες μου φέρουν ότι η περίπτωση της διέλευσης πλοίων από τα Στενά/καθεστώς Συνθήκης Μοντρέ θα είναι ιδιαίτερα σημαντική για τις επιμέρους σχέσεις Αγκυρας - NATO μέσα στη νέα χρονιά (αφού ορισμένα κράτη-μέλη του NATO έχουν αρχίσει να τονίζουν την ενίσχυση του ουκρανικού ναυτικού σε κατηγορίες πλοίων με βρετανο-νορβηγική συμμετοχή).

Σε ό,τι αφορά τα διμερή μας θέματα με την Αγκυρα, εκτιμάται ότι θα ενισχυθούν οι επαφές

© Σάββας
Καληντερίδης
Στρατηγικός αναλυτής -
συγγραφέας

Να μην ξανακάνουμε τα ίδια λάθη

■ **ΑΝΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΑ**, η υπογραφή της Διακήρυξης των Αθηνών αποτελεί τον τελευταίο σταθμό στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Ένα κείμενο πολιτικό χωρίς δεσμευτικό χαρακτήρα για τα δύο μέρη. Θα μπορούσε να το χαρακτηρίσει κανείς ως μια δήλωση καλών προθέσεων, χωρίς να προσδιορίζεται, όμως, από ποιες δηλώσεις, πρωτοβουλίες ή ενέργειες δεσμεύονται να απέχουν τα δύο μέρη, όπως επιτάσσει το ΟΡ2.: «Τα μέρη δεσμεύονται να απέχουν από κάθε δήλωση, πρωτοβουλία ή ενέργεια που θα μπορούσε να υπονομεύσει ή να απαξιώσει το γράμμα και το πνεύμα αυτής της Διακήρυξης ή να θέσει σε κίνδυνο τη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας στην περιοχή τους».

Πάντως, η Τουρκία συνεχίζει να προβαίνει σε δηλώσεις και ενέργειες που υποστηρίζουν το δόγμα της «Γαλάζιας Πατρίδας», όπως για παράδειγμα η δοκιμή τορπίλης βαρέος τύπου, τουρκικής κατασκευής, που έγινε στις 27 Δεκεμβρίου 2023, μετά την οποία ακολούθησαν δηλώσεις αξιωματούχων ότι η τορπίλη θα βοηθήσει στην υποστήριξη των δικαιωμάτων της Τουρκίας στη «Γαλάζια Πατρίδα».

Το σίγουρο, πάντως, είναι ότι η Διακήρυξη των Αθηνών παράγει αποτελέσματα για την Τουρκία όσον αφορά το θέμα της αγοράς από τις ΗΠΑ των F-16. Να σημειωθεί ότι οι Αμερικανοί νομοθέτες είχαν ζητήσει από την κυβέρνηση να διασφαλίσει ότι η Αγκυρα δεν θα χρησιμοποιήσει τα μαχητικά F-16 για την παραβία-

Πόσο κοντά είναι η Χάγη;

Εγκυριο διεθνολόγοι και αναλυτές γράφουν στην «R» για τα επόμενα βήματα του ελληνοτουρκικού διαλόγου

ση της ελληνικής κυριαρχίας στο Αιγαίο.

Μετά την υπογραφή της Διακήρυξης των Αθηνών και ενώ είχε προηγηθεί η παύση των παραβιάσεων, μόλις πριν από λίγες ημέρες ήρθε ο Μάθιου Μίλερ, εκπρόσωπος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, να παραδεχθεί ότι η αμερικανική κυβέρνηση έπρεπε να εργαστεί προκειμένου να δώσει λύσεις στις ανησυχίες που είχε εκφράσει το Κογκρέσο σχετικά με την πώληση των μαχητικών F-16 στην Τουρκία.

Συγκεκριμένα, ο Μάθιου Μίλερ δήλωσε: «Είχαμε εμπόδια στο Κογκρέσο λόγω των ενεργειών που έχει κάνει η Τουρκία και που έπρεπε να τα ξεπεράσουμε και να τα επεξεργαστούμε. Προσπαθήσαμε να τα αντιμετωπίσουμε όσο το δυνατόν πιο επιμελώς».

Όπως αντιλαμβάνεται ο καθείς, τα προβλήματα ξεπεράστηκαν και στην ουσία η Τουρκία θα πάρει τα αναβαθμισμένα F-16 με τη συνεργασία της Ελλάδας.

Πέρα από αυτά που αναφέρονται στη Διακήρυξη και στους περιφημούς «τρεις άξονες» στους οποίους θα κινηθούν οι δύο χώρες για την εξομάλυνση των μεταξύ τους σχέσεων και πέραν του ακανθώδους ζητήματος της οριοθέτησης των θαλάσσιων ζωνών, υπάρχει και ένα κορυφαίο ζήτημα προς «διευθέτηση»: η απαίτηση της Τουρκίας για αποστρατιωτικοποίηση των νησιών.

Μάλιστα, επανέρχεται το σενάριο της διάλυσης της Στρατιάς Αιγαίου και της μεταφοράς του στόλου των αποβατικών της Τουρκίας στον Εύξεινο Πόντο, για να εξουδετερωθεί το επιχείρημα της Ελλάδας περί απειλής, το οποίο εκφράζεται με το σύνθημα «ό,τι απειλείται δεν αποστρατιωτικοποιείται».

Η Τουρκία και όσοι σύμμαχοι ενδιαφέρονται για την περιοχή μας, επικαλούμενοι τις Συνθήκες της Λωζάννης και των Παρισίων, μετά την «εξάλειψη» της απειλής θα ασκήσουν (αν δεν ασκούν ήδη) πιέσεις στην Ελλάδα, για αποστρατιωτικοποίηση των νησιών.

Η Ελλάδα πρέπει να αλλάξει σύνθημα και να τονίζει σε όλους τους τόνους ότι «τα νησιά δεν αποστρατιωτικοποιούνται, τελεία και παύλα».

Το ίδιο λάθος έγινε το 1967, με την απόσυρση της ελληνικής μεραρχίας από την Κύπρο, το οποίο λάθος το πλήρωσαν και το πληρώνουν μέχρι σήμερα οι Έλληνες της Κύπρου.

Να μην ξανακάνουμε το ίδιο λάθος το 2024.